

RESPUBLIKINIO 9–12 KLASIŲ MOKINIŲ KŪRYBINIŲ DARBŲ KONKURSO „LAISVĖS KONTŪRAI“ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Konkursą „Laisvės kontūrai“ (toliau – konkursas) organizuoja Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakultetas. 2016-7 m. konkurso tema – „Tiesa padarys jus laisvus“ (Jn 8, 32).
2. Konkursą remia: Lietuvos jaunimo pastoracijos centras, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras, Ugdymo plėtotės centras, Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros departamento Švietimo ir ugdymo skyrius, Kauno pedagogų kvalifikacijos centras, Lietuvos katechetikos centras ir (arki)vyskupijų katechetikos centrai.
3. Konkurso tikslas – ugdyti vyresniųjų klasių moksleivių atsakingą požiūrį į žmogaus gyvybę, meilę, lytiškumą, skatinti tinkamai gerbti visą kūriniją ir padėti jiems priimti apgalvotus bei brandžius sprendimus savo gyvenime.
4. Uždaviniai:
 - padėti suprasti laisvės, kaip Kūrėjo dovanos, prasmę ir su ja susijusius iššūkius;
 - supažindinti moksleivius su atsakingu požiūriu į žmogaus gyvybę nuo jos prasidėjimo iki natūralios mirties;
 - skatinti ieškoti atsakymų į meilės ir tarpusavio santykių klausimus gerbiant save ir savo bei kito asmens kūną;
 - ugdyti atsakingą požiūrį į gamtą ir visą kūriniją;
 - ugdyti gebėjimą kritiškai vertinti masinės kultūros siūlomas vertybes;
 - ugdyti iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetenciją: originaliai mąstyti ir veikti, matyti idėjų sąsajas ir kurti naujas idėjas, pritaikyti patirtį naujose situacijose, numatyti alternatyvius problemų sprendimo būdus.
 - plėtoti moksleivių tiriamuosius, analitinius, kūrybinius bei prezentacinius gebėjimus;
 - prisidėti prie brandžios ir atsakingos pilietinės visuomenės ugdymo.
5. Dalyviai – bendrojo lavinimo mokyklų 9-12 klasių mokiniai. Darbą gali rengti vienas mokinys arba mokinių grupė (ne daugiau 5 asmenų). Dalyvių grupę gali sudaryti mokiniai iš skirtingų mokyklų.
6. Konkurso tikslas ir uždaviniai atitinka ŠMM patvirtintą *Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo* programą. Konkurso vykdymą šios programos kontekste koordinuoja Ugdymo plėtotės centras (M. Katkaus g. 44, Vilnius).

II. REIKALAVIMAI TEIKIAMIESIEMS DARBAMS

7. Iš pagrindinėje literatūroje aptariamų klausimų spektro dalyviai pasirenka juos dominančią sritį ir laisvai suformuluoja savo kūrybinio darbo temą. Literatūra bei kai kurie temų pavyzdžiai pateikti šių nuostatų priede ir VDU KTF tinklapyje adresu <http://www.teologija.vdu.lt/>, skiltyje *Konkursai*.

8. Konkurso dalyviai pasirenka mokslinę arba meninę savo darbo kryptį. Darbų forma yra laisva. Tai gali būti rašto darbas (referatas, straipsnis, tyrimas, esė, samprotavimas, dialogo kūrimas, dienoraštis, refleksija, poezija ir kt.), vaizdinė medžiaga (multimedijos prezentacija, foto medžiaga, video montažas, dailės kūrinys ir kt.) ir kitos išraiškos priemonės (daina, giesmė, šokis, interviu, spektaklio fragmentas ir kt.).

9. Rekomenduojama darbo apimtis: 5-10 spausdintų lapų (MS Word, Times New Roman, 12 šriftas, 1.5 tarpai tarp eilučių); 15-20 Power Point ar kt. programos pateikčių; 3-10 min. trukmės filmuota medžiaga arba analogiška kitų pristatymo būdų apimtis. Pasirinkus kitas išraiškos priemones (daina, šokis, interviu ir kt.), pristatymas yra nufilmuojamas ir pateikiamas kaip 3-10 min. trukmės vaizdinė medžiaga. Prie dailės kūrinio (piešinio, instaliacijos ir kt.) pridedamas kūrinį paaiškinantis aprašas (iki 2 psl. apimties).

10. Pateikiant darbą nurodoma:

- darbo pavadinimas;
- darbo kryptis (mokslinė arba meninė);
- moksleivio vardas, pavardė, klasė, el. pašto adresas, mokyklos pavadinimas ir adresas. Jeigu darbą rengė mokinių grupė, nurodomi kiekvieno grupės nario duomenys.
- padėjusio pasirengti mokytojo vardas, pavardė, dėstomas dalykas, kvalifikacinė kategorija, el. pašto adresas. Jei pasirengti padėjo keli mokytojai – nurodomi visų jų duomenys. Jei moksleivis arba jų grupė darbą parengė be mokytojo(-ų) pagalbos, nurodoma: *Darbas atliktas be mokytojo pagalbos*.

11. Darbai pristatomi elektronine forma (įrašyti į CD/DVD). Jei darbą sudaro tekstas (referatas, straipsnis, multimedijos prezentacija ir pan.), kartu su elektronine pateikiama ir spausdinta forma. Jei konkursui pristatomas dailės kūrinys, prašoma pateikti jo originalą.

III. KONKURSO ORGANIZAVIMAS IR EIGA

12. Darbai pristatomi iki 2017 m. vasario 24 d. adresu: Konkursui „Laisvės kontūrai“, VDU Katalikų teologijos fakultetas, Gimnazijos g. 7, LT-44260 Kaunas.

13. Visiems konkurso dalyviams ir jiems pasirengti padėjusiems mokytojams išduodamos VDU Katalikų teologijos fakulteto pažymos. Pažymos siunčiamos nurodytu el. paštu.

14. Darbus vertina VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanu įsakymu patvirtinta komisija (toliau – komisija). Komisiją sudaro konkurso organizatorių ir rėmėjų atstovai:

- du VDU Katalikų teologijos fakulteto atstovai (komisijos pirmininkas ir sekretorius),
- Ugdymo plėtotės centro atstovas,
- Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros departamento Švietimo ir ugdymo skyriaus atstovas,
- kitų konkurso rėmėjų atstovas.

15. Penkiolikos geriausių darbų autoriai kviečiami į konkurso finalą pristatyti ir ginti savo darbą. Konkurso organizatoriai, atsižvelgę į dalyvių skaičių, pasilieka teisę organizuoti finalą paskirstydami dalyvius į dvi grupes pagal klases: 9-10 kl. ir 11-12 kl. Tuo atveju finale dalyvaus iš kiekvienos grupės po dvylika darbų ir bus apdovanojami atskirai abiejų grupių 1-3 vietų laureatai.

16. Kvietimas į finalą išsiunčiamas darbų autoriams ir jų mokytojams jų nurodytais el. pašto adresais iki 2017 m. kovo 21 d. 17 val.

IV. KONKURSO FINALO ORGANIZAVIMAS IR APDOVANOJIMAI

17. Konkurso finalas vyks VDU Katalikų teologijos fakultete (Gimnazijos g. 7, Kaunas) 2017 m. kovo 31 d. 12.30-17.30 val. (registracijos pradžia – 12.00 val.).
18. Lėšas finalo organizavimui ir apdovanojimams skiria organizatoriai.
19. Konkurso finalas yra viešas: jį stebėti yra kviečiami visi konkurso dalyviai, jų mokytojai, artimieji, draugai ir visi kiti norintys asmenys.
20. Konkurso finalo dalyviams keliami šie reikalavimai: pristatyti savo darbą (skiriama 5-10 min.) ir atsakyti į komisijos pateiktus klausimus (skiriama 3-5 min.).
21. Komisija, įvertinusi darbus bei jų pristatymo ir gynimo rezultatus, paskelbia ir apdovanoja konkurso nugalėtojus.
22. 1-3 vietų laureatams skiriami piniginiai prizai:
 - pirmoji vieta – 60 €,
 - antroji vieta – 45 €,
 - trečioji vieta – 30 €.
23. Papildomi prizai gali būti skiriami už idėjos ar žanro originalumą, pristatymo išradingumą ir pan.
24. Pasibaigus konkursui pristatytus darbus galima atsiimti iki 2017 m. gegužės 1 d. Autoriams sutikus, VDU Katalikų teologijos fakultetas pasilieka teisę darbus viešinti.

V. VERTINIMO KRITERIJAI

25. Darbai vertinami taškais. Moksliniai darbai vertinami pagal mokslškumo (iki 15 taškų) ir integruotumo (iki 15 taškų) kriterijus. Meniniai darbai vertinami pagal kūrybiškumo (iki 15 taškų) ir integruotumo (iki 15 taškų) kriterijus.
26. Mokslškumo kriterijai: dėstymo logika ir struktūra; argumentavimas ir pagrįsti sprendimai; akademinis raštingumas.
27. Kūrybiškumo kriterijai: minčių gilumas ir įžvalgumas; originalus pagrindinės idėjos atskleidimas ir interpretavimas; pateikimo sklandumas ir tvarkingumas.
28. Integruotumo kriterijai: gebėjimas išryškinti atsakingo požiūrio į asmens gyvybę, lytiškumą ir kūriniją sąsajas su šiandienos kultūrinėmis aktualijomis bei iššūkiais; gebėjimas išryškinti, numatyti ar kurti su tuo susijusių problemų sprendimų būdus ir idėjas.
29. Nepriklausomai nuo darbo krypties, autoriui būtina susipažinti su pagrindine pasirinktą temą atitinkančia literatūra ir darbo pabaigoje pateikti jos sąrašą.
30. Finalinis pristatymas vertinamas atsižvelgiant į jo sklandumą ir išradingumą bei atsakymų į komisijos klausimus pagrįstumą.

VI. KONTAKTAI

31. Konkurso dalyviams konsultacijos teikiamos VDU Katalikų teologijos fakultete el. paštu <sandra.maliskaite@fc.vdu.lt>, tel. +370 63456931.

SIŪLOMŲ TEMŲ SARAŠAS

Dėmesio: žemiau pateiktos temos yra tik pavyzdžiai. Konkurso dalyviai visiškai laisvai pasirenka temą pagal juos sudominusią sritį. Išradingumo ir kūrybinės laisvės!

Laisvė tiesoje (remiantis Lietuvos jaunimo dienų 2017 pasiruošimo programa)

- Žmogus be laisvės – žmogus be tiesos.
- Laisvės priešas – priklausomybė?
- Būti laisvu = daryti, ką noriu?
- Rankos skirtos, kad tarnautų.
- Koks skirtumas tarp *darbo* ir *tarnystės*?
- Sėkmingas žmogus = laimingas žmogus?
- Kai laimę supainiojame su vartojimu, prarandame laisvę (Popiežius Pranciškus)
- Būti tiesoje apie save?
- Ar esu laisvas, kai kenkiu sau?
- Ištvėrima meilė: kaip aš galiu pakeisti savo aplinką?
- Kas nemylti savo brolio, kurį mato, negali mylėti Dievo, kurio nemato (1 Jn 4, 20)

Draugystė ir meilė

Pastaba. Pasirinkę *Draugystė ir meilė* srities temas konkurso dalyviai perskaito žurnalą „Meilės santykiai“ arba knygą „Meilės pamokos“ (galima perskaityti ir abu šiuos leidinius). Tolesniam temos plėtojimui galima naudotis bet kuria kita pasirinkta medžiaga (leidiniais, paskaitomis, filmais ir kt.). Žurnalų *Meilės santykiai* ieškokite savo mokyklos bibliotekose, o knygą *Meilės pamokos* galite rasti Lietuvos viešosiose ir kitose bibliotekose.

- $X + Y + ? = \text{MEILĖ}$
- Filtruok, o ne flirtuok, arba Ką keičia mano žvilgsnis į kitą žmogų?
- Ką duoda ir ką atima skaistybė?
- Populiarūs stereotipai (žl)ugdo meilę?
- Kūno teologija – kas tai?
- Penkios (ne)įveikiamos kliūtys skaisčiai meilei.
- Kodėl tvirtesnės santuokos be „pabandymo“?
- Tikra meilė įmanoma?
- Verta laukti santuokos?

Žmogaus gyvybė

- Žmogus – tikslas ar priemonė?
- Dirbtinis apvaisinimas – mokslo pažanga ar iššūkis Kūrėjui?
- Žmogaus pradžia: embriono teisė gyventi.
- Teisė į gyvybę – nuo kada prasideda žmogus?
- Abortas: kieno teisės ginamos?
- Eutanazija – žmogaus teisė į orią mirtį?

- Nauja gyvybė: ar turime laisvę rinktis?

Kūrinija

- Ekologija – mada ar tikras rūpestis?
- Ar nusikaltimas gamtai yra nusikaltimas mums ir nuodėmė Dievui?
- Šiuolaikinė vartotojiška kultūra: ar tai, ko noriu, yra tai, ko reikia?
- Esu laisvas kai turiu laisvę vartoti?
- Kodėl šiandien svarbu mokytis ekologinės atsakomybės?
- Kai „mažiau yra daugiau“, arba ar moku branginti Kūriniją?
- Ar šiandien mokame skaityti „gamtos knygą“?
- Ar šiuolaikinis žmogus tinkamai naudojasi jam suteikta galia valdyti pasaulį?

PAGRINDINĖS IR PAPILDOMOS LITERATŪROS BEI KITOS MEDŽIAGOS SĄRAŠAS

Nepriklausomai nuo darbo krypties, autoriui būtina susipažinti su pagrindine pasirinktą temą atitinkančia literatūra.

Pagrindinė literatūra

1. *Youcat. Jaunimo katekizmas*. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2011.
2. Casterman, Jean-Benoît. Meilės santykiai. Ar sėkmė įmanoma? 2013.
3. Pagojus, Ričardas. Meilės pamokos. Kad nemylėtume kaip idiotai. 2008 (ir kiti leidimai).

Papildoma literatūra bei kita medžiaga

1. Daniel-Ange. Tavo kūnas sukurtas gyvenimui. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007.
2. Daniel-Ange. Tavo kūnas sukurtas meilei. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2005.
3. Dardenne, Jean-Pierre. Vaikas (meninis filmas, 100 min.), 2007.
4. Fromm, Erich. Meilės menas. Kaunas: Verba vera, 2004. Prieiga internete: <http://www.spauda.lt/plato/mm1.htm>
5. Harris, Joshua. Atsisveikinimo bučiny pasimatymui. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2005.
6. Jonas Paulius II. Bažnyčia, narkotikai, narkomanija, 1994.
7. Jonas Paulius II. Enciklika apie žmogaus gyvybės vertę bei neliečiamumą *Evangelium vitae*, 1995. Prieiga internete: http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/evangelium-vitae.html.
8. Jonas Paulius II. Enciklika dėl krikščioniškos šeimos uždavinių šiuolaikiniame pasaulyje *Familiaris consortio*, 1981. Prieiga internete: http://www.lcn.lt/b_dokumentai/ap_paraginimai/familiaris_consortio.html
9. Lewis, Clive Staples. Keturios meilės. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006.
10. Ma, Jaeson. Love (video klipas *Youtube*, 4:34 min.), 2009.
11. Narbekovas, Andrius, Obelenienė, Birutė, Juškevičius, Jonas ir kt. Medicina, etika ir teisė apie žmogų iki gimimo. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2012.

12. Narbekovas, Andrius, Obelenienė, Birutė, Pukelis, Kęstutis. Lytiškumo ugdymo etika. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2008.
13. Narbekovas, Andrius. Drovumas – prigimtinis veiksnys, saugantis nuo tapimo priemone kitam. *Soter.* 2007, 21(49): 21–31.
14. Narbekovas, Andrius. Lytiškumas: dovana ar našta? (paskaita, video įrašas *Youtube*, 47 min.), 2012.
15. Paulius VI. Enciklika apie prideramą tvarką perteikiant žmogaus gyvybę *Humanae vitae*, 1968. Prieiga internete: http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/humanae-vitae.html
16. Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Amoris laetitia* (Meilės džiaugsmas), 2016.
17. Pranciškus. Enciklika apie rūpinimąsi bendraisiais namais *Laudato Si'*, 2015. Prieiga internete: http://www.baznycioszinios.lt/site/files/file/pdf/bzinios_2015-07.pdf, http://www.baznycioszinios.lt/site/files/file/pdf/bzinios_2015-08.pdf.
18. Shankman, Adam; Moore, Mandy; West, Shane. Įsimintinas pasivaikščiojimas (meninis filmas, 98 min.), 2003.
19. Solovjovas, Vladimiras. Meilės prasmė. Vilnius: AB Pozicija, 1991.
20. Sonet, Denis. Vykusi pora. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006.
21. Spitzer, Robert J. SJ. Dešimt visuotinių principų. Trumpa gyvybės klausimų filosofija. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2014
22. Vaitoška, Gintautas. Kas iš vaikų pagrobė gandrą? Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2010.
23. Vojtyla, Karolis. Meilė ir atsakomybė. Vilnius: Alka, 1994.
24. West, Christopher. Kūno teologija pradedantiesiems. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2010.
25. www.bioetika.lt

Platesnis papildomos literatūros bei kitos medžiagos sąrašas pateiktas VDU KTF tinklapyje adresu <<http://www.teologija.vdu.lt/>>, skiltyje <Konkursai>.